

СТАНОВИЩЕ

Докторска дисертация на тема: ФИЛОСОФСКИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ПСИХОФАРМАКОЛОГИЯТА

Докторант: АБИОЛА БАМИДЖОКО-ОКУНГБАЙЕ

Научен ръководител: ПРОФ. Д-Р АЛЕКСАНДЪР ГЪНГОВ

Изготвил становището: доц. д-р Паулина Петкова, клиничен психолог, психотерапевт

Докторската дисертация на Абиола Бамиджоко-Окунгбайе е в една много актуална и сложна област, която е пресечна точка между психофармакологията, философията, психологията и психиатрията, актуална за днешната професионална позиция в терапията на психичните болести, личностови разстройства и психични кризи. Докторантът има професионалната смелост да представи своята позиция, като влиза в открита дискусия със силните и слаби страни на съвременния подход на лечение с медикаменти, позицията на пациентите и социалната общност.

Първата глава на дисертацията е великолепен обзор, разгърнат в исторически план за психофармакологията и нейните съвременни постижения, обвързани с техническия прогрес и модерното развитие на фармацевтичната индустрия. Тук докторантът ясно говори, как се разширяват границите на приложение на психофармакологичната терапия от сериозните психични заболявания към личностовите и невротични разстройства до психологичните проблеми на здравите. Поставя се и важният въпрос за научните доказателства за ефекта от лечението, основан на базови клинични параметри. На втори план се обсъжда въпросът за рамката и ограничения на диагностичните критерии на международните класификации на психичните заболявания с тяхната

центрираност към патологична симптоматика, физиологични и генетични анализи. Много умело е изведен парадокса, че не физиологията на човешкият мозъчен субстрат прави избори в психологичен план на мислене и емоции, а метапсихичният свят на индивида, който има други параметри на психичните процеси, с които преживяваме, оценяваме, формираме избори и поведенчески модели. От тук е изведена и тезата, за необходимостта от въвеждане на нови нормативни рамки за оценка в психофармакологията, включващи философските и психологични аспекти, които ще отговорят на изискванията на съвременния човек, да се зачита неговата позиция и право на избор.

Във втората глава Абиола Бамиджоко-Окунгбайе развива обстойно моделът за съвременното амплиативно разбиране за психичните състояния и въвеждането му като критерии за оценка в психофармакологията. В много детайли са съпоставени позициите на редица автори за определяне на конструкта психично здраве и в контрапункт психопатология и психична болест. Докторантът дава поредица основания за приемане и критично коментиране на редица диагностични критерии, наложени в традиционната медицинска практика, на противоположни възгледи определени от недоволството към съвременната социална и медицинска система, на отчетените в последните години негативни последици от редица лекарствени приложения, облечени с първоначална надежда и възторг за решаване на проблема. Тук докторантът дава добри примери от терапевтичната практика в редица страни с актуалните критични възгледи и развитие на алтернативните модели на медицина.

Третата глава е анализирана взаимовръзката между психофармакологията и психотерапията, като основа на амплиативния модел. Докторантът полага, своя анализ в два етапа на традиционната оценка на психофармакологичния

методи и психотерапия в клиничните и физиологични параметри на промяна отчетени в клиничните проучвания. От друга страна, той отваря пространството на съвременните психотерапевтични модели, предимно на когнитивно-поведенческата психотерапия, която е насочена към анализ и работа върху „вярвания на индивида за Света, Аза и Другите“, отразяващи ценностовата му система и емоционални преживявания. С тях всеки клиент трябва да участва в дискусията за терапевтична стратегия и да даде съгласие за прилагане на медикаменти в неговата терапия и посока на психологична промяна. Докторантът полага като изключително важно въвеждането при дискусията за терапия на отстояваните от индивида ценности, които осмислят неговия живот и избор за модел на лечение.

В четвъртата глава Абиола Бамиджоко-Окунгбайе навлиза в психологичната дълбочина на личността на Аз-а, с параметрите на възприятие, когнитивна оценка и емоционални преживявания, които са в циркулярна взаимовръзка и определят психосоматичното единство на индивида в здраве и болест. Тук отново има много добър обзор с анализ на психологичните и психотерапевтични парадигми, с акцент към модерните аспекти на специфичен вътрешен конфликт от ценностите на личностовото ядро и въздействието на социалната среда, с последвалите промени на физиологично и поведенческо ниво. Тук докторантът отваря дискусия по съвременните проблеми в прилагането на психотропни медикаменти в детско-юношеска възраст и отчетените късни негативни последици, на несигурността в доказателствата за позитивни въздействия на конкретен медикамент, отчетени при животни, на спецификата на личностовата и генетична предиспозиция върху усвояването и въздействието на медикамента, на индивидуалния мозъчен и рецепторен отговор към медикамента на всеки човек, на

спецификата на културовия контекст в социалната среда, където функционира индивида и се разгръща медикаментозния ефект. Много умело докторантът успява да обоснове необходимостта от обвързване на психофармакологията, на нейната ефективност с модерната психология, психогенетика и психотерапия. Специален акцент в научното изследване е даден на тезата за съпоставка между: Необрременената с ценности психофармакология срещу натоварената с ценности психофармакология. Тук докторантът обсъжда ограниченията на съвременната практика в психофармакологията, да се приемат като доказателства за ефективност на медикаментите, само клиничните изследвания и модерната образна диагностика. Все още доминира вярването на професионалистите, че тези технически доказателства са достатъчни, за да се направи общ протокол за лечение на отделните болести. В подкрепа на позицията на докторанта, искам да споделя от дългогодишния си опит на клиничен психолог и психотерапевт, че в последните няколко години емпиричният психотерапевтичен опит недвусмислено показва, че образната диагностика дава важни доказателства за терапевтичния ефект на медикаментите, но много научни изследвания и отчетеното в психотерапевтичния процес показват как психологичната уникалност на индивида с афективното му преживяване и от там когнитивно осмисляне на терена на спецификата на вътрешния психичен свят и личностова предиспозиция на личността, в комбинация с културовия контекст, може да даде сериозно различие в ефекта от медикамента. Тази част от дисертацията е великолепно аргументирана и разгърната в логичната последователност на поставената в дисертацията цел. Има отлично направени анализи върху концепциите на редица автори от различни страни и добре, отстоявана собствената позиция, комбинирана с толеранс към противоположните позиции.

Петата глава на дисертацията е с добре конкретизирана насоченост към формиране на практико-приложни модели за обучение на медицинския персонал и фармаколозите в специализираните психотерапевтични умения за „отваряне“ в диагностичното интервюиране на пациента на въпросите за житейските му ценности, насоченост и смисъл на живот, за ефективно водене на партньорски модел на дискусия и избор на терапевтичния подход за медикаменти и психотерапия или отпадане на някой от тях. Професионален диалог, в който и двете страни са зачетени и имат свободата да отстояват своите ценности и избори в лечението.

Към дисертацията на Абиола Бамиджоко-Окунгбайе, нямам по същество критични бележки. Насърчавам докторантът да издаде в най-скоро време монография базирана на дисертацията, която да бъде насочена към психофармаколозите, клиничните психолози и психиатри. Тя е иновация в разбирането и интегрирането на амплиативния модел в психофармакологията, която още сега трябва да бъде прочетена от професионалистите и въведена като важен модул в университетското обучение.

В заключение считам, че дисертацията има сериозни научни приноси, разработена е спрямо изискванията за качествени анализи, като ясно се откроява авторската позиция на докторанта, която многостранно е анализирана и защитена. С професионална убеденост предлагам на членовете на Научното жури да присъдят на Абиола Бамиджоко-Окунгбайе научната и образователна степен „Доктор“.

23.08.2019

Изготвил становището:

София

доц. П. Петкова